

БӨТЕННІҢ ҚАЙҒЫСЫ
ОРТАҚ ІСКЕ АЙНАЛҒАНДА

АСАР

— ДРАМА —

Aituar Abultayev

АСАР

<https://litres.ru/74276204>

SelfPub; 2026

Аннотация

Көпқабатты тұрғын үй кешенінің төбесінде жасырын түсірілген бейнежазба құрылышы Арманды оның тағдырын түбегейлі өзгертетін қауіпті текетіреске тартады...

Содержание

Глава	4
1-тарау. Ақ қауырсындар	5
2-тарау. Сенім	12
3-тарау. Бес жүз миллион	17
Конец ознакомительного фрагмента.	18

Aituar Abultayev

АСАР

Глава

Хикаят

«Асар — қазақ халқының ежелгі дәстүрі. Бұл дәстүр бойынша жұрт бір адамның немесе бір отбасының шамасы жетпейтін жұмысты жұмыла жиналып, шын ықыласпен әрі ақысыз атқарады».

1-тарау. Ақ қауырсындар

Алматының таңы баяу атып келеді. Күн әлі биікке көтеріліп үлгермегенімен, даңғылдар көлікке, моторлардың гуілі мен шыдамсыз дабылдарға толып кеткен. «Эверест-А» құрылыс компаниясының қара «Ленд Крузері» қалың көлік ағынында баяу жылжып келеді. Рөлде Ғалым, жанында компанияның қырық екі жастағы басшысы Әмір Тілеуханұлы отыр.

Екеуі құрдас, бала күнінен таныс. Ғалым Әмір үшін бағыда жай орынбасар болудан қалған: ол — досы, бауыры, көз жұмып сенетін адамы.

Артқы көрініс айнасында ақ құстың қауырсынынан жасалған кішкентай тұмар тербеледі. Көлік жылдамдық алған сайын қауырсындар тірі жандай дір ете қалады.

Әмірдің телефоны шырылдайды. Экранда негізгі инвестордың аты көрінеді.

— Алло, Рудольф Семенович, сәлеметсіз бе!

— Әмір, қымбаттым, кедергі болған жоқпын ба?

— Қойыңызшы, сізді естуге әрқашан қуаныштымын.

Рудольф Семенович биік тұрғын үй кешенінің құрылысы жайын сұрайды. Әмір сенімді жауап береді: бәрі жоспар бойынша, негізгі жұмыстар аяқталған, әрлеу басталған. Содан кейін өзінің өтінішін абайлап еске салады.

Әмір Ғалымға бұрылып, білдіртпей көз қысады.

— Айтпақшы, сол мәселе бойынша өзім де саған хабарласып тұрмын, — дейді инвестор. — Бүгін, әрі кетсе ертең, компанияның шотына кезекті транш түседі. Бәрі келісімімізге сай.

— Керемет. Дәл уақытында екен.

Әңгімесін аяқтаған Әмір сөмкесінен қойындәптерін шығарып, бірнеше жазба түртіп қояды.

— Семеныч па? — деп сұрайды Ғалым.

— Сол кісі. Ақша бүгін-ертең түседі.

— Бұл жақсы жаңалық қой.

Ғалым тұмарды саусағымен түртіп қалады. Ақ қауырсындар өз осінен айналып, біртіндеп тынышталады.

— Жақсы, — дейді Әмір ойлы күйде. — Бүгінгі жоспар қандай?

Ғалым кездесулер мен атқарылатын жұмыстарды тізіп шығады. Жетінші қабаттағы пәтерге арналған әрлеу материалдары сатып алынған. Ол пәтерді Әмірдің таныстарының біріне арналған арнайы жоба бойынша кілтін табыстауға дайын етіп жөндеу керек.

Бағдаршам қызылға ауысады. Көліктің алдынан әйел мен кішкентай бала өтіп барады. Әмір оларды көзбен ұзатып салады.

— Маған Дана хабарласты, — дейді Ғалым.

Әмір әңгіменің не туралы екенін бірден түсінеді.

Бірнеше күн бұрын үйінде жүрегі ұстап қалған. Ауыруы тез басылған соң, Әмір ештеңе болмағандай кейіп танытты.

Дана тексерілуін талап еткен, бірақ ол ауруханаға баруды әр жолы бір сылтаумен кейінге ысыра берді.

— Жүрекпен ойнауға болмайды, бауырым, — деп ескертеді Ғалым.

— Білемін. Нысанды тапсырайық, сосын жатамын.

— Бізде әрлеу ғана қалды ғой. Тексерілуге қанша уақыт кетеді?

— Дәрігерлер екі аптадай дейді.

Қызыл шам жасылға ауысады. Көлік орнынан қозғалады.

— Данаға қазір бәрін тастап кете алмайтынымды жүз рет айттым, — дейді Әмір терезеге бұрылып. — Бірақ, сірә, бұл жолы сөзін тыңдауға тура келетін шығар.

Құрылыс алаңы оларды перфораторлардың гүрсілі, темірдің шыңылы және бетон шаңының иісімен қарсы алады. Жұмысшылар үйілген материалдардың арасымен ары-бері жүгіріп жүр. Әмір мен Ғалым каскаларын киеді.

Оларға елу бес шамасындағы мығым денелі прораб Бақытжан асыға келеді. Бәрі оны Бәке деп атайды.

— Әмір Тілеуханұлы, Ғалеке, ассалаумағалейкум!

— Уағалейкумассалам, Бәке. Айта беріңіз.

Бақытжан есеп береді: жұмыс кестеден қалмай жүр. Жетінші қабаттағы пәтердің материалдары жеткізілген, бірақ оларды күзету керек, ал әрлеуге сенімді шебер қажет.

Ғалым телефонға жауап беру үшін шетке кетеді. Әмір прорабтан кімді ұсына алатынын сұрайды.

Бақытжан ойланып, құрылыс вагоншығына қарайды.

— Бір жігіт бар. Арман. Жұмысшы жетпей, қосымша адам алғанымыз есіңізде ме?

Әмір басын изейді.

— Кейін солардың ішіндегі жалқаулардың бәрін қуып жібердім, ал мынау қалды. Ішпейді, шекпейді, жұмысы мығым. Қолы алтын. Тіпті осында, вагоншықта тұрады.

Әмір басын көтеріп, құрылысы бітпеген зәулім үйге қарайды.

— Өмірден таяқ жеген адам көбірек жетістікке жетеді. Бір пұт тұз жеген жан балдың қадірін жақсы біледі.

— Мұны жаңа өзіңіз айттыңыз ба?

— Омар Хайям.

Ғалым келіп қалады. Арманның атын естігенде, ұсынысты құптайды.

— Оңаша жүретін тұйықтау жігіт, әрине, — деп жымыяды Ғалым, — бірақ жауапты. Дінге де жақын секілді.

— Онда шешілді, — дейді Әмір. — Бәке, бәрін түсіндіріңіз. Ақысын да кемітпеңіз.

Арман жиырма бес жаста. Арықша, тарамыс денелі, артық асығыстықсыз байсалды қимылдайды. Бақытжан оны бетон баспалдақпен жетінші қабатқа алып шығады. Кең пәтерде әзірге есік те, тұсқағаз да, дайын еден де жоқ. Түпкі бөлмеде қымбат сантехника салынған қораптар, ламинат, тақтайша мен әрлеу қоспалары үйіліп тұр.

— Міндетің — күзет пен жөндеу, — деп түсіндіреді Бақытжан. — Бәрі жоба бойынша орындалуы керек. Мате-

риалдар қымбат. Бірдеңе жоғалса, екеуміз де жауап береміз.

— Төменде күзетші бар емес пе?

— Күзетші төменде, сен осындасың. Айырмасын сезіп тұрсың ба?

Арман бір қорапты қолына алып, неміс өндірушісінің атауын оқиды. Бақытжан атауды мемлекеттік қойманың құпиясын жариялап тұрғандай ерекше салмақпен қайталайды. Арман еріксіз жымыып қояды.

— Сонда мен осында түнеймін бе?

— Қажет болса, түнейсің. Бірақ ақысы екі есе. Бастық сені ренжітпендер деді.

Арман жалаңаш қабырғаларға, алып терезеге және төмендегі қалаға көз жүгіртеді.

— Онсыз да вагоншықта тұрып жүрмін. Ал мынау болса да пәтер ғой. Көрінісі де әдемі.

Екеуі қол алысады.

Кешке Әмір мен Ғалым мейрамханада кешкі ас ішеді. Әмірдің телефонына Данадан хабарлама келеді: ол тағы да қашан тексерілуге жататынын сұрапты.

— Онымен дауласа-дауласа шаршадым, — дейді Әмір. — Екі апта соншалық ұзақ емес. Келісетін уақыт жеткен сияқты.

— Жұмысты маған толық тапсыра бер, — дейді Ғалым. — Біз бауырмыз ғой.

«Бауырмыз» деген сөз Әмірді 2010 жылға жетелейді.

Ол кезде кәсібін енді бастаған. Алматыны ескі «Лексус-

пен» шарлап, жол жиегінен жұмысшы іздейтін, тапсырыс берушілермен өзі келісіп, әр қабырғаны жеке тексеретін. Бірде Сейфуллин көшесіндегі жалдамалы жұмысшылардың арасынан таныс жүзді көрді.

— Ғалым?

Ол ауылдан келген, жатақханадан бөлме жалдап, кез келген жұмысты істейтін. Үйде әйелі мен кішкентай ұлы қалған еді.

Әмір көп сұрақ қоймады.

— Отыр. Маған орынбасар керек. Өзім білетін, сенімді адам.

Осылайша Ғалым оның қасынан табылды. Алдымен жөндеу жұмыстарына көмектесті, кейін бригадаларды басқарды, келісімшарттар жасасты, компания атынан өкілдік етті. Жылдар өте екеуі бірге көтерілді.

Ойынан арылған Әмір:

— Ертең саған сенімхат жасатамын. Керек болып қалар. Банк-клиенттің құпиясөзін білесің ғой? — дейді.

— Білемін, бірақ сенімхаттың қажеті жоқ. Мені бәрі таниды. Төлем керек болса, бухгалтер өткізіп береді.

— Расында, солай оңайырақ шығар.

Келесі күні таңертең Бақытжан Арманға жылы ұйықтайтын қап, төсеніш, жоба және алдын ала төлем береді.

— Мұндай қаппен Антарктидада қардың үстінде де ұйықтайды дейді.

— Онда жетінші қабатта тоңбайтыным анық, — деп

күледі Арман.

Ал сол уақытта Әмір кардиология институтында жатады. Кеудесіне датчиктер жалғанған, жанында монитор жыпылықтайды. Дана төсектің қасында отыр, Ғалым терезе алдында тұр.

— Қайғылы жүзбен отырмандаршы, — деп әзілдейді Әмір. — Жаназаға әлі ерте.

Ғалым сол иығынан түкіріп қойып, ерлі-зайыптыны оңаша қалдырады.

— Ал, жаным, дегеніңе жеттің бе? — Әмір Данаға күлімсірейді. — Міне, жатырмын, тексеріліп жатырмын. Бәрі сен қалағандай.

— Маған о дүниедегі ұлы кәсіпкер емес, дені сау күйеу керек.

Дана оны құшақтайды. Әмір қашып кетпеймін деп уәде беріп, қызын алып келуге жібереді.

Дана шыққан соң, ол аппараттардың баяу шықылдаған дыбысының арасында жалғыз қалады. Терезе сыртында аппақ таң. Қаланың арғы шетінде қара жол талғамайтын көліктің айнасындағы қауырсындар әлі де тербеліп тұр.

2-тарау. Сенім

Таң атпай Арман шатырға көтеріледі. Іле Алатауы әлі таң алдындағы көкшіл мұнарға оранған, төмендегі қалада тіршілік белгісі білінбейді. Ол жайнамазын төсеп, намаз оқиды.

Арман басын иген сәтте төбесінен ауыр қанаттың дүрсілі естіледі. Салқын ауа арқасын сипап өтеді. Ол жоғары қарайды, бірақ бос аспанда ешкім жоқ.

Арман жетінші қабатқа тез жайғасып алады. Құрылыс паллеттерінен диван мен үстел құрастырып, шәйнек қояды, жобаны жайып тастайды. Пәтер суық, есесіне терезеден қаланың басым бөлігі көрінеді.

Бір күні таңертең баспалдақпен Мәлік пен Нұрлан көтеріледі. Бақытжан баяғыдан қумақ болып жүрген екі жұмысшы. Екеуі де ішіп алған. Мәлік бөлменің ішінде-ақ темекісін тұтатып, материалдар тұрған бөлмеге көз салады.

— Мұнда темекі шекпейді, — дейді Арман сабырмен.

— Жетінші қабаттың бастығы болып алдың ба? — деп кетеді Мәлік. — Бізге он бес шаршы ламинат керек. Клиент бар. Ақшасын тең бөлеміз.

— Кетіндер.

Нұрлан басшылық ештеңе байқамайды деп сендіруге тырысады. Мәлік «жақсылап ойлан» дейді. Арман терезеге бұрылады. Көз алдына Меркідегі азық-түлік дүкені келеді. Ол кезде Гүлнар тәтесімен кезекте тұрған еді.

Арман он жаста болатын. Мас еркек кезексіз кассаға ұмтылып, арақты қарызға беруді талап етті. Сатушы бас тартты. Гүлнар одан жұртты сыйлап, кезекке тұруын сұрады. Әлгі еркек оны «тауық» деп балағаттап, қорқытты.

Кішкентай Арман оған тап беріп, ішінен ұрғылап, күртесінен тартқылады. Мас адам баланы бір-ақ серпіп, жерге құлатты. Арман ернін жарып алды, бірақ әлгіге соншалық өшпенділікпен қарады, ақыры сатып алушылардың айғайымен маскүнем дүкеннен шығып кетті.

— Айтарымды айттым, — дейді Арман қазіргі сәтке оралып.

Мәлік ағаш білеуді қолына алады. Арман шалт бұрылып, аяғымен теуіп жерге құлатады. Нұрлан бірден шегінеді.

— Жарайды, неге сонша қыздың? Қосымша ақша тапқын келмесе, жалақына күн көре бер.

— Бұл қабатқа енді жоламаңдар.

Олар кеткен соң, Арман тәтесін тағы есіне алады. Дүкендегі оқиғадан кейін Гүлнар оның жарылған ерніне орамал басып:

— Сені мақтан тұтамын, балам. Еркекше іс жасадың. Бірақ күш әлсізді ренжіту үшін берілмейді. Саған не үйреткенімді ұмытпа, — деген.

Арман оның алдында тік тұрып, жатқа тізіп шықты:

— Әлсізді қорғау. Үлкенді сыйлау. Әділ болу. Өзімді де ешкімге таптатпау.

Бұл сөздер оның жадында өмір бойы қалды.

Ауруханада Әмірдің күндері бір-біріне ұқсап өтеді. Ғалым апельсин мен құрылыс жаңалықтарын әкеледі. Жұмыс жүріп жатыр, Арман пәтермен айналысуда, төлемдер өткізіліп жатыр. Бірақ Әмір орынбасарының бас бухгалтер Әлия Хасенқызына тым жиі шағымданатынын байқайды.

— Жүйкесі жұқарып жүр, — дейді Ғалым. — Бір шотты төлеуді сұрасам, әр жолы саған хабарласады. Маған сенбейтін сияқты.

— Ол тек сақ адам. Сол үшін бағалаймын.

— Кеше бір төлемді кері қайтарды. Шот нөмірін қате жазыпты.

Әмір бухгалтермен сөйлесуге уәде береді, бірақ Ғалымнан оның ұқыптылығына ренжімеуін өтінеді.

Ауруханадан шыққан Ғалым кеңсеге барады. Әлия Хасенқызының кабинеті жарық әрі жайлы. Терезе алдында гүлдер тұр, қабырғада оның мерейтойынан қалған сурет ілулі: қолында гүл шоғы, жанында Әмір күлімсіреп тұр.

Ғалым кезекті төлем қағаздарын әкеледі. Әлия Хасенқызы оларды таңертең өткізетінін айтады.

— Жағдайыңыз жақсы ма? — деп жанашыр кейіп танытады ол. — Шаршаңқы көрінесіз.

— Ұйқым қанбады. Таңертең ерте йогаға бардым.

Ғалым күрсініп, банк деректемелеріндегі қатені мейірімді үнмен еске салады.

— Мұны менің сөзім деп ойламаңыз. Бірақ жас деген жас қой. Сәл мұқият болғаныңыз жөн.

Ол әйелдің көңіліне ауыр қорлық сезімін қалдырып, шығып кетеді.

Бірнеше минуттан кейін Әмір қоңырау шалады.

— Әлия апай, денсаулығыңыз қалай?

Әйел бұл сұрақтың жайдан-жай қойылмағанын бірден түсінеді. Дауысына салқындық ұялайды.

— Бәрі тамаша, Әмір Тілеуханұлы. Неге сұрап тұрсыз?

— Маған шаршағандай көріндіңіз.

— Екінші желіде салық басқармасы тұр. Шұғыл болмаса, кейін хабарласайын.

Телефонды қойған Әлия Хасенқызы кабинет есігін жауып, айнадағы өзіне ұзақ қарайды.

— Иә, елуден де асып кеттім, — дейді ол айнадағы бейнесіне. — Сонда не? Бұл жұмыс істеуге кедергі ме?

Ол үстелге отырып, үнсіз жылайды. Жасына емес, осынша жыл адал қызмет еткеннен кейін өзіне күмәнмен қарай бастағанына жаны ауырады.

Таңертең ол Тұңғыш Президент саябағына серуендеуге шығады. Жолдармен тез жүріп, тренажерлерде жаттығып, тынысын қалыпқа келтіреді. Жұмыс басталғанда кеңсеге сәнді киініп, ұқыпты әрленіп, еңсесін тік ұстап келеді.

Ғалым гүл алып кіреді.

— Әлия Хасенқызы, бұл сіз бе? Әлде кабинеттен қателестім бе?

Ол таңғалған кейіп танытып, сыртқа шығады да, есіктегі жазуды тексерген болып қайта кіреді.

— Нағыз ханшайым!

Әлия еріксіз күлімсірейді.

Ғалым кешегі сөзі үшін кешірім сұрап, оны тамаша әйел әрі білікті маман деп мақтайды. Әлия Хасенқызы кешірімін қабылдайды. Төлемдерді таңғы тоғызда-ақ өткізіп, бәрін қайта тексерген.

Есік жабылғанда оның жүзіндегі күлкі өшеді. Гүлдер үстелдің шетінде қала береді. Әлия Хасенқызы жұмысына қайта кіріседі.

Құрылыста Арман қабырғаны тегістеп жатқанда, Бақытжан келеді. Прорабтың түрі алаңдаулы.

— Нысанды уақытша жабады. Бәрін басқа құрылысқа ауыстырып жатыр.

— Ал мен ше?

— Сен қаласың. Материалдар қымбат, бастыққа бәрін аман сақтаймын деп уәде бердім. Мынау ақша. Орнына адам келгенше осында бол.

Арман конвертті алады.

— Уайымдамаңыз, Бәке. Ештеңе жоғалмайды. Тек сыртыңа жаңалықты айтып тұрыңыз.

Төменде жұмысшылар құрылыс алаңынан кете бастайды. Дыбыс біртіндеп басылады. Кешке қарай алып аяқталмаған үй иен қалады.

Арман жетінші қабатта жалғыз қалады. Өзіне артылған сенімнің көп ұзамай бірнеше адамның өмірін күйреуден сақтап қалатын жалғыз тірекке айналарын ол әлі білмейді.

3-тарау. Бес жүз миллион

Екі күннен кейін құрылыс алаңы біржола тынады. Төменде уақытының көбін будкада қалғып өткізетін күзетші ғана, жоғарыда Арман қалады. Ол айналасында әлі де құралдар гүрсілдеп, ондаған адам дауыстап жүргендей жұмысын жалғастыра береді. Қабырғаларды тегістейді, жобамен салыстырады, материал салынған қораптарды қайта санайды. Кешке кішкентай газ плитасында тамақ дайындап, көрші тұрғын үй кешенінің шамдарына қарайды.

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «Литрес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на Литрес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.